

Aan de voorzitter en de leden
van de Vaste Commissie voor Financiën
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag, 24 maart 2017

Ref: B17.08

Betreft: Wetsvoorstel aanvullende maatregelen accountantsorganisaties (Kamerstukken II 2016/17, 34 677, nrs. 1-4)

Geachte dames en heren,

Eumedion, het corporate governance en duurzaamheidsforum voor institutionele beleggers, heeft met belangstelling kennis genomen van het bij uw Kamer ingediende wetsvoorstel aanvullende maatregelen accountantsorganisaties. De meeste elementen uit het wetsvoorstel kunnen op onze steun rekenen. Het gaat dan in het bijzonder om de verplichting voor accountantsorganisaties die een vergunning hebben voor het verrichten van wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang (oob-accountantsorganisaties) om een stelsel van onafhankelijk intern toezicht te hebben (art. 22a Wta), de introductie van een geschiktheidseis (art. 16 Wta) en de opname van een verplichting voor accountantsorganisaties en accountants om herstelmaatregelen te treffen (art. 14a en 25b Wta). Eumedion juicht het ook toe dat de accountant voortaan – behoudens uitzonderlijke gevallen – alleen nog kan worden benoemd door de algemene vergadering en de raad van commissarissen (art. 2:393, tweede lid, BW). Voornoemde maatregelen kunnen bijdragen aan het terugwinnen van het maatschappelijk vertrouwen in de controlewerkzaamheden door de accountant. Wel willen wij nog enkele zorgpunten onder uw aandacht brengen. Veel van deze zorgen heeft Eumedion eerder verwoord in haar consultatiereactie van 10 augustus 2015¹ op het voorontwerp van het wetsvoorstel. Wij zouden het zeer op prijs stellen wanneer u onze gezichtspunten, die wij hieronder uiteenzetten, bij de schriftelijke behandeling van het wetsvoorstel zou willen betrekken.

---

¹ <https://www.eumedion.nl/nl/public/kennisbank/wet-en-regelgeving/2012/2015-08-commentaar-wet-aanvullende-maatregelen-accountantsorganisaties.pdf>.

1. Onduidelijkheid over werking stelsel van onafhankelijk intern toezicht bij netwerk

Het wetsvoorstel verplicht elke oob-accountantsorganisatie om te beschikken over een stelsel van onafhankelijk intern toezicht dat zich richt op het beleid en de algemene gang van zaken van de accountantsorganisatie (art. 22a Wta). In de memorie van toelichting (p. 18) wordt er terecht op gewezen dat het mogelijk is dat het beleid van een accountantsorganisatie wordt beïnvloed door een ander netwerkonderdeel dat zich op een hoger niveau in de groepsstructuur bevindt. In dat geval moet het stelsel van intern toezicht van een accountantsorganisatie zodanig worden ingericht dat het ook betrekking heeft op het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland (art. 22a, tweede lid, Wta). Eumedion mist een uiteenzetting in de memorie van toelichting hoe voornoemde bepaling in de praktijk moet worden toegepast. Zien wij het goed dat indien het beleid van een accountantsorganisatie overwegend door haar Nederlandse moeder wordt bepaald, de bij de dochter ingestelde raad van commissarissen toezicht zou moeten houden op het bestuur van haar moeder? Eumedion vindt het wenselijk dat hierover duidelijkheid wordt gegeven.

2. Ook onduidelijkheid over invulling stelsel van onafhankelijk intern toezicht

In lagere regelgeving zal worden bepaald waaraan het stelsel van onafhankelijk intern toezicht moet voldoen. Zo zullen er onder meer regels worden gesteld over de onafhankelijkheid van de leden van dat orgaan (art. 22a, negende lid, onder a, Wta). Helaas blijkt uit de memorie van toelichting niet aan wat voor soort regels moet worden gedacht. Eumedion vraagt zich af of – in lijn met maatregel 2.2 van het rapport ‘In het publiek belang’ – zal worden aangesloten bij principe III.2 van de Nederlandse corporate governance code². Dat principe bepaalt dat een commissaris als onafhankelijk geldt indien de in dat principe genoemde afhankelijkheidscriteria niet op hem van toepassing zijn. In de memorie van toelichting (p. 5) valt verder te lezen dat procedures en maatregelen moeten worden getroffen die waarborgen dat het intern toezicht onafhankelijk en efficiënt kan worden uitgeoefend. Als voorbeeld wordt gewezen op verschillende vormen van *checks and balances* die het orgaan dat belast is met het intern toezicht in staat stellen om in te grijpen bij belangenverstrengelingen binnen de accountantsorganisatie die een negatief effect kunnen hebben op de kwaliteit van de wettelijke controle. Eumedion vindt het wenselijk dat nader wordt verduidelijkt aan wat voor soort vormen van *checks and balances* moet worden gedacht.

Daarnaast kunnen in lagere regelgeving de taken en bevoegdheden van het orgaan dat belast is met het intern toezicht worden uitgebreid (art. 22a, zevende lid, onder d, Wta). Uit de memorie van toelichting (p. 22) volgt dat hierbij te denken valt aan de goedkeuring van bepaalde besluiten. Een vraag die bij Eumedion nog leeft is of dan zal worden aangesloten bij art. 2:164 en art. 2:274 BW. Deze artikelen bepalen welke bestuursbesluiten van structuurvennootschappen moeten worden goedgekeurd door de raad van commissarissen. Eumedion vindt het wenselijk dat hier inzicht in wordt gegeven.

---

² Zie ook: principe 2.1.8 van de herziene corporate governance code.

3. Voordracht voor accountantsorganisatie zou ook informatie over ‘tekenend partner’ moeten bevatten

De wet (art. 2:393, eerste lid, BW) bepaalt dat de opdracht tot onderzoek van de jaarrekening aan zowel een natuurlijk persoon als een accountantsorganisatie kan worden verleend. Bij beursvennootschappen wordt de opdracht in de praktijk altijd aan een accountantsorganisatie verleend. Vervolgens beslist deze organisatie welke externe accountant de controle daadwerkelijk gaat uitvoeren. Gelet hierop vindt Eumedion dat de voordracht voor de accountantsorganisatie aan de algemene vergadering³ ook de naam en het curriculum vitae van de voorgestelde partner die de controleverklaring gaat aftekenen, zou moeten bevatten. Deze partner moet in de immers verantwoordelijkheid afleggen aan de algemene vergadering⁴ en aandeelhouders zouden dan ook graag zijn of haar ‘*track record*’ willen zien voordat zij overgaan tot definitieve benoeming van de accountantsorganisatie. Een parallel kan worden getrokken met de benoeming van een commissaris door de algemene vergadering. De wet schrijft voor dat bij de aanbeveling of voordracht tot benoeming van een commissaris bepaalde gegevens aan de algemene vergadering moeten worden verstrekt.⁵ In lijn hiermee vinden wij dat ook de voordracht voor de accountantsorganisatie bepaalde informatie over de ‘tekenend partner’ zou moeten bevatten. Tot onze teleurstelling voorziet het wetsvoorstel hier niet in en wordt hier ook niet inhoudelijk bij stilgestaan. In de memorie van toelichting (p. 15) wordt slechts opgemerkt dat in een aantal consultatiereacties aandacht is gevraagd voor onderwerpen die niet worden bestreken door het wetsvoorstel en dat deze opmerkingen zullen worden meegenomen bij de belangenafweging van de betreffende beleids- en wetgevingsgebieden. Het is voor Eumedion helaas nog niet duidelijk in welk kader haar eerder gemaakte opmerkingen zullen worden meegenomen en vindt het wenselijk dat daarover duidelijkheid wordt verschaft.

4. Inzicht in de wijze van uitvoering aanbeveling over meetbaarheid van doelmatigheid en effecten van AFM-toezicht gewenst

In het schriftelijk overleg⁶ over (onder meer) de evaluatie Wta⁷ hebben de leden van de fracties van de VVD, SP, CDA en D66 gevraagd naar de constatering in de wetsevaluatie dat de doelmatigheid en de effecten van het toezicht door de AFM op accountantsorganisaties niet eenvoudig te meten zijn en hoe dit kan worden verbeterd. In reactie hierop heeft de minister aangegeven dat de AFM zowel nalevingseffecten als maatschappelijke effecten meet. Ondanks dit antwoord is het Eumedion nog niet duidelijk op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan aanbeveling 8⁸ uit de evaluatie Wta. Eumedion acht het wenselijk dat hierover meer duidelijkheid wordt verschaft.

---

³ Art. 16, vijfde lid, van de Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang (PbEU 2014, L 158) schrijft voor uit welke informatie de voordracht voor benoeming van een accountantsorganisatie bestaat.

⁴ De accountant is bevoegd om de algemene vergadering waarin wordt besloten over de vaststelling van de jaarrekening bij te wonen en daarin het woord te voeren (art. 2:117 lid 5 BW). De Nederlandse corporate governance code schrijft voor dat de accountant ook daadwerkelijk deze algemene vergadering bijwoont en daarin verantwoordelijkheid aflegt over zijn controleverklaring. (best practice bepaling van de 2008-versie van de code/4.1.9 van de 2016-versie van de code).

⁵ Vgl. art. 2:142/252, derde lid, BW.

⁶ Kamerstukken II 2014/15, 33 977, nr. 4, p. 32/33.

⁷ Bijlage bij Kamerstukken II 2014/15, 33 977 nr. 2.

⁸ Aanbeveling 8 van de evaluatie Wta luidt als volgt: “Doelmatigheid en effecten van toezicht door de AFM zijn niet eenvoudig te meten, onder andere omdat de risico-georiënteerde en op ‘informele handhaving’ gebaseerde toezichtstrategie van de AFM (i) vooraf niet altijd inzichtelijk lijkt te zijn voor vergunninghoudende accountantsorganisaties en voor buitenstaanders en (ii) achteraf evenmin goed controleerbaar is vanwege verbrokkelde of inconsistente informatieverschaffing over de uitkomsten van deze strategie. Aanbevolen wordt te onderzoeken hoe dit door de AFM kan worden verbeterd”.

5. Technische opmerkingen

- Accountantsorganisaties en accountants worden verplicht om herstelmaatregelen te nemen bij tekortkomingen met betrekking tot een wettelijke controle (art. 14a en 25b Wta). In de memorie van toelichting (p. 16) valt te lezen dat het denkbaar is dat in sommige situaties herstelmaatregelen niet meer nodig of niet proportioneel zijn. Eumedion vindt het wenselijk dat wordt verduidelijkt in welke gevallen daar sprake van is. Een ander punt van aandacht is de afdwingbaarheid van de herstelmaatregelen. In de memorie van toelichting (p. 7) valt te lezen dat de AFM handhavend kan optreden (onder meer door het geven van een aanwijzing of last onder dwangsom) indien niet of onvoldoende herstelmaatregelen worden getroffen. Voor de accountantsorganisaties is dit geregeld in de artikelen 53 en 54 van de Wta. Eumedion vraagt zich af op welke wijze de op de accountant rustende verplichting om herstelmaatregelen te nemen, zal worden gehandhaafd.
- De dagelijks beleidsbepalers worden voortaan benoemd uit een bindende voordracht van het orgaan dat belast is met het intern toezicht (art. 22a, zesde lid, Wta). Op basis van de wettekst wordt echter niet duidelijk wie bevoegd is tot de benoeming zelf. De memorie van toelichting (p. 13) is hier wel helder over en bepaalt dat het benoemingsrecht bij het orgaan blijft dat thans bevoegd is. Het zou de inzichtelijkheid van de wetgeving ten goede komen als dit ook uit de wettekst zelf zou blijken.
- Afsluitend heeft Eumedion nog een wetstechnische opmerking. Eumedion meent dat in art. 53 en art. 54 Wta zou moeten worden verwezen naar het zevende en achtste lid van art. 48a Wta in plaats van naar het zesde en zevende lid van dat artikel.

Wij zijn uiteraard graag bereid ons commentaar mondeling nader toe te lichten. Onze contactpersoon is Diana van Kleef (diana.vankleef@eumedion.nl, tel. 070 2040 302).

Met vriendelijke groet,

Drs. Rients Abma
Directeur Eumedion

Zuid Hollandlaan 7
2596 AL DEN HAAG